

Ξενάγηση στο Όρραον

Η ξενάγηση αρχίζει με την είσοδο από την κεντρική πύλη των διπλών τειχών. Το ισχυρό διπλό τείχος, περιμέτρου 750 m., ενισχυμένο με θλάσεις και με πύργους, περιέκλειε ωοειδή έκταση 5,5 εκταρίων, με 100 περίπου σπίτια, εκτός από την απότομη και βραχώδη νότια πλευρά του λόφου, όπου δεν διατηρούνται ίχνη οχύρωσης. Ο πληθυσμός που συγκέντρωνε στην περίοδο της ακμής του υπολογίζεται σε 1.500 – 2.000 άτομα, κατά μία άποψη, ίσως όμως και μέχρι 5.000 – 10.000 άτομα αν ληφθούν υπ' όψιν υπάρχουσες οικίες εκτός των τειχών, ερείπια των οποίων διακρίνονται αδρά. Στο εσωτερικό των τειχών διακρίνονται ίχνη δρόμων και κτίρια, που υποδηλώνουν πολεοδομική οργάνωση κατά το ευθύγραμμο γεωμετρικό σύστημα, με ένα συνήθως σπίτι σε κάθε νησίδα. Ορισμένα από αυτά τα κτίρια διατηρούνται σε άριστη κατάσταση και έχουν ονομασθεί "Οικία Α", "Οικία Β", "Οικία Γ", "Οικία Δ" κλπ.. Στο βόρειο τμήμα του οικισμού θεωρείται ότι βρισκόταν ο δημόσιος χώρος, εξαιτίας της ύπαρξης του μικρού διοικητικού κτιρίου με τους ορθοστάτες και μιας μεγάλης κτιστής δεξαμενής, χωρητικότητας 400 m³. Αναπαράσταση της σκεπαστής αυτής δεξαμενής ύδατος, σχεδίασε πρόσφατα η ΙΒ' Εφορία Αρχαιοτήτων και εκτίθεται στον χώρο. Τον ειδικό φρουριακό χαρακτήρα της ως πολισματος - φρουρίου μαρτυρούν οι στενοί δρόμοι, η έλλειψη κοινόχρηστων χώρων, ο εφοδιασμός της με δεξαμενές νερού και κυρίως ο ισχυρός ενισχυμένος με πύργους οχυρωματικός περίβολος, σε συνδυασμό με τη στρατηγική θέση του οικισμού. Δώδεκα στενοί παράλληλοι δρόμοι, με κατεύθυνση Β-Ν διασταυρώνονται με δύο κάθετους δρόμους, δημιουργώντας μακρόστενες νησίδες πλάτους 15 m. Στο πλάτος κάθε νησίδας είναι κτισμένο συνήθως ένα "σπίτι" που ορίζεται από δύο παράλληλους δρόμους. Η εξαιρετικά καλή κατάσταση διατήρησης των κατοικιών, που σε ορισμένες περιπτώσεις σώζουν και τον άνω όροφο, είναι μοναδική στον ελλαδικό χώρο προκειμένου για οικίες της ύστερης κλασικής εποχής. Οι ιδιωτικές λιθόκτιστες οικίες του Όρραου, περίπου εκατό, σπάνιας διατήρησης, σώζουν ενίοτε και τους τοίχους του άνω ορόφου ως τη στέγη, με τα παράθυρα, τις παραστάδες των θυρών και τις δοκοθήκες του άνω ορόφου. Πρόκειται για ευρύχωρα σπίτια, εμβαδού 270 m² στον τύπο της αγροικίας, εξολοκλήρου λιθόκτιστα με ισοδομική τοιχοποιία από ντόπιο ασβεστόλιθο. Το εντυπωσιακότερο παράδειγμα, οι τοίχοι του οποίου σώζονται σε ύψος 5-7 μ., φέρει τη συμβατική ονομασία «Σπίτι Δ» ή «Οικία Δ»..